

NATALIE JENNER

JANE AUSTENIN TALO

MINERVA

Jane Austenin talo

NATALIE JENNER

JANE
AUSTENIN
TALO

Englannin kielestä suomentanut Jänis Louhivuori

minerva
MINERVA KUSTANNUS OY
HELSINKI

Englanninkielinen alkuperäisteos:

The Jane Austen Society

Copyright © 2020 by Natalie Jenner

By arrangement with the author. All rights reserved.

Published by agreement with Licht & Burr Literary Agency, Denmark.

Suomenkielinen laitos:

© Minerva Kustannus Oy, 2021

www.minervakustannus.fi

Suomennos: Jänis Louhivuori

Sitaatit romaanista *Ylpeys ja ennakkoluulo*,

suom. Sirkka-Liisa Norko-Turja

Sitaatit romaanista *Emma*, suom. Aune Brotherus

Sitaatti romaanista *Kasvattityön tarina*, suom. A. R. Koskimies

Kannen kuvat: IStock

Graafinen suunnittelu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-309-9

Painettu EU:ssa, ScandBook, 2021

Aviomiehelleni

*Kuka perii Englannin?
Sitä pyörittävät liikemiehetkö?
Vai ne, jotka ymmärtävät sitä?*

– E. M. FORSTER

Luku 1

Chawton, Hampshire
Kesäkuu 1932

Hän lepäsi polvet koukussa matalalla kivimuurilla ja venytti selkärankaansa kiveä vasten. Lintujen laulu puhkoi varhaisaamun ilmaa vihlovin kirkaisuin, jotka takoivat hänen kalloaan. Maatesaan siinä pienellä kirkkomaalla hiljaa kasvot taivasta kohti hän tunsi kuoleman ympärillään. Hän näytti varmaan patsaalta levätessään muurin harjalla kuin rauhaisan hautakammion päälle ikuiseen hiljaisuuteen veistettynä. Hän ei ollut koskaan lähtenyt pienestä kylästänsä katsomaan maansa upeita katedraaleja mutta oli nähnyt kirjoista, että muinaiset hallitsijat lepäsivät juuri tällä tavalla veistoksina korotetuilla alttareillaan, jotta hänenlaisensa alempiarvoiset miehet voisivat katsella niitä kunnioittavasti vuosisatoja myöhemmin.

Oli heinäkorjuun aika, ja hän oli jättänyt kärryt kujalle karjaportin ja peltojen luo vanhan Gosport Roadin päähän. Kärryissä oli jo korkea pino valtavia heinäpaaleja odottamassa kuljetusta hevos- ja maitotiloille, jotka täplittivät kylän reuna-alueita Altonista East Tistediin. Siinä maatessaan hän tunsi paitansa hiestä kostean selkämyksen, vaikka aurinko kellotti kalpeana eikä vielä kovin rasittavana; kello oli vasta yhdeksän, mutta hän oli paiskinut jo monta tuntia töitä pellolla.

Lukuisien peipposten, punarintojen ja tiaisten laulu vaikei äkkiä kuin käskystä, ja hän sulki silmänsä. Hänen koiransa oli pitänyt siihen asti vahtia ja tarkkaillut sammaleisen kivimuurin yli lampaita, jotka täplittivät niittyjä alempana maisemaan piiloutuvan, tilan rajaa merkitsevän ha-ha-aidan takana. Mutta kun maanviljelijän työläs hengitys muuttui unesta syväksi ja rytmikkääksi, koira otti isännästä mallia ja kävi makaamaan tämän alapuolelle hautausmaan viileälle soralle.

”Anteeksi.”

Mies säpsähti hereille kuullessaan äänen värähtävän yläpuolellaan. Naisen äänen. Amerikkalaisen naisen äänen.

Hän nousi istumaan, heilautti jalkansa alas muurilta ja suoristautui naisen eteen. Hän vilkaisi tämän kasvoja ja sitten muuta osaa ennen kuin käänsi katseensa nopeasti pois.

Nainen vaikutti melko nuorelta, vain vähän yli kahdenkymmenen vuoden ikäiseltä. Hänellä oli leveälierinen olkihattu, jonka kuvun ympäri oli sidottu indigonsininen nauha samaa sävyä kuin hänen mittatilaustyönä valmistettu mekkonsa. Nainen näytti varsin pitkältä, melkein yhtä pitkältä kuin mies, kunnes tämä käsitti, että naisen kengissä oli korkeimmat korot, jotka mies oli milloinkaan nähnyt. Toisessa kädessä naisella oli pieni lehtinen ja toisessa musta kirjekuorikäsilaukku – ja kaulassa riippui pikkuruinen risti lyhyessä hopeaketjussa.

”Anteeksi kovasti, että häiritsen, mutta te olette ainoa henkilö, jonka olen tavannut koko tänä aamuna. Olen nimittäin aika tavalla eksyksissä.”

Se ei yllättänyt miestä. Hän oli asunut koko ikänsä Chawtonissa, jonka väkiluku oli 377. Hän heräsi kylässä aina ensimmäisten joukossa heti maitomiehen, kiireellisiä tapauksia hoitamaan kutsutun tohtori Grayn ja postimiehen jälkeen, jonka tehtävänä oli noutaa posti paikallisesta postitoimistosta.

”Nimittäin”, nainen toisti ja ryhtyi mukauttamaan käytöstään

miehen luontaiseen pidättyväisyyteen sopivaksi. ”Olen täällä päiväkäynnillä Lontoosta – tulin junalla Winchesteristä katsomaan kirjailija Jane Austenin kotitaloa. Mutta en löydä sitä, ja sitten näin tieltä tämän pienen kyläkirkon ja päätin tulla tänne katselmaan. Etsimään jälkiä Austenista, jos vain löytäisin niitä.”

Mies vilkaisi oikean olkansa yli kirkkoa, paikallisesta piikivestä ja punaisesta hiekkakivestä pystytettyä rakennusta, jossa hän oli käynyt koko ikänsä ja joka lepäsi pyökkien ja jalavien suojissa. Se oli rakennettu uudelleen pari sukupolvea sitten – siellä ei ollut mitään merkittävää jäljellä Jane Austenista tai tämän lähi-sukulaisista.

Hän kääntyi ja vilkaisi taakseen nyt vasemman olkansa yli jalkaportaita kirkkomaan perällä, joiden takana saattoi nähdä vilauksen korkeista kartion muotoon leikatuista marjakuusipensaista. Jo poikasena hän oli ajatellut, että ne näyttivät lähinnä kookkailta suola- ja pippurisirottimilta. Rinteen pensaat reunustivat vaikuttavan Elisabetin aikakauden talon eteläistä pengerrerettyä puutarhaa. Talossa oli tiiliharjakatto ja viiniköynnösten peittämä kolmi-kerroksinen Tudor-kuisti.

”Kartano on tuolla”, hän sanoi äkkiä, ”aivan kirkon takana. Sitä kutsutaan Herrastaloksi. Knightin perhe asuu siellä. Neiti Austenin äidin ja siskojen haudat ovat tuolla – näettekö, kirkon seinän luona?”

Naisen kasvot kirkastuivat kiitollisuudesta paitsi tietojen vuoksi myös siksi, että hänen neuvojansa alkoi vähitellen lämmitä keskustelulle.

”Voi hyvänen aika, minulla ei ollut aavistustakaan...”

Sitten naisen silmät alkoivat kostua. Hän oli hätkähdyttävän ihmisolento, jonka mies oli kuunaan tavannut, kuin sanomalehtien hius- tai saippuamainoksen malli. Kun kyyneleet kihosivat naisen silmiin, niiden väri muuttui joksikin, mitä mies ei liioin ollut koskaan aiemmin nähnyt, niistä tuli lähes violettiin vivahtavan

siniset, ja kyyneleet takertuivat sysimustiin ripsiin, jotka olivat hiuksiakin mustemmat.

Mies käänsi katseensa pois ja kiersi naisen varovasti samalla, kun hänen koiransa Rider näykki hänen mutaisia saappaitaan. Hän käveli eteenpäin, kunnes seiso i kahden jyrkän kivilaatan vieressä, jotka työntyivät kohtisuoraan maasta. Nainen seurasi häntä, ja mustien korkokenkien korot olivat juuttua hautausmaan soraan. Mies katseli, kun nainen lausui hiljaa kaksoishautakiviin kaiverretut sanat.

Mies astahi taaksepäin ja hypisteli taskuaan etsiessään sieltä lakkiaan. Hän sipaisi otsaltaan vaalean hiuskiehkuran, joka pyrki valahtamaan hänen silmilleen, kun hän työskenteli, työnsi sen lakin alle ja nykäisi lipan alas silmiensä suojaksi. Hän halusi päästä eroon naisesta, pois todistamasta outoja tunteita, joita naisessa heräsi, kun tämä katseli koruttomia hautakiviä, joiden alla aivan tavalliset naiset olivat levänneet jo yli sadan vuoden ajan.

Hän asteli pois päin ja jäi Riderin kanssa odottelemaan hautausmaan katetun pääportin luokse. Nainen ilmestyi tovin kuluttua näkyviin kirkon nurkan takaa ja pysähtyi lukemaan jokaisen ohittamansa hautakiven kaiverruksia kuin olisi toivonut löytävänsä lisää merkittäviä uinuvia sieluja. Aina välillä hän horjahti, kun hänen kenkensä korko tarttui kiven reunaan, ja irvisti vienosti omalle kömpelyydelleen. Mutta hänen silmänsä eivät kääntyneet hetkeksikään hautakivistä.

Nainen seisahtui katetun portin luona miehen viereen ja katsoi taakseen tyytyväisesti huokaisten. Hän hymyili nyt ja oli huomattavasti hallitumpi – niin hallittu, että mies vainusi vasta nyt rahan tuoksun sekä hänen koulitussa olemuksessaan että käytöksessään.

”Olen pahoillani äskeisestä, en ollut varautunut tähän. Tulin nimittäin etsimään taloa, jossa hän kirjoitti kirjojaan – pikku pöytää, narahtavaa ovea”, nainen lisäsi saamatta miehessä aikaan näkyvää

reaktiota. ”En onnistunut selvittämään Lontoosta käsin juuri mitään – kiitos paljon, kun kerroitte minulle.”

Mies piti porttia auki naiselle, ja he ryhtyivät astelemaan yhtä matkaa tielle.

”Voin viedä teidät hänen talolleen, jos tahdotte – se on vain puolisentoista kilometrin päässä tämän tien varrella. Olen jo tehnyt maatilana heinätyöt tämän aamun osalta ennen kuin ilma käy liian kuumaksi, joten minulla on aikaa.”

Nainen hymyili, väläytti upean, leveän, valkoisen, hurmaavan hymyn, jollaista miehen oli vaikea kuvitella kenellekään muulle kuin amerikkalaiselle. ”Niin hurjan ystävällistä, kiitos oikein paljon. Minä kuulkaa luulin, että täällä kävisi jatkuvasti ihmisiä, tällä tavalla kuin minäkin – käykö heitä?”

Mies kohautti olkapäitään ja mukautti vauhtinsa sopivan hitaaksi naiselle, kun he kävelivät vajaan kilometrin matkan Herras-talolle johtavaa tietä.

”Kai heitä käy melko usein. Joskaan täällä ei ole juuri mitään nähtävää. Siellä on näet vain työmiesten asuntoja, siellä talossa – vuokralaisia kaikissa huoneissa.”

Hän kääntyi ja näki naisen kasvojen kiristyvän pettymyksestä. Ennen kuin hän käsitti, mikä tähän meni, hän kuuli kysyvänsä naiselta kirjoista kuin olisi toivonut voivansa piristää tätä.

”En ole varma, pystynkö vastaamaan tuohon”, nainen vastasi, kun hän osoitti eteenpäin maalaistiellä, jonka vastakkaisessa suunnassa nököttivät miehen kärryt unohtuneine kuormineen. ”Minusta vain tuntuu kuin hän olisi pääni sisällä, kun luen hänen teoksiaan yhä uudelleen, kuten minulla on tapana tehdä... paljon useammin kuin muiden kirjailijoiden. Se on kuin musiikkia. Isäni luki minulle hänen kirjojaan ensimmäisen kerran, kun olin vasta pikkutyttö – hän kuoli, kun olin kahdentoista – ja kuulen hänenkin äänensä, kun luen niitä. Mikään ei saanut häntä nauramaan ääneen niin kuin ne kirjat, ei kerta kaikkiaan mikään.”

Mies kuunteli naisen lörpöttelyä ja pudisti päätään kuin ei olisi uskonut korviaan.

”Ettekö te sitten ole lukenut niitä?” nainen kysyi ja kohtasi miehen katseen epäuskoinen välke silmissään.

”En voi sanoa, että olisin erityisen kiinnostunut niistä. Pitäydyn Haggardissa ja sen sellaisissa. Seikkailukertomuksissa. Te varmaan tuomitsette minut siitä.”

”En voisi koskaan tuomita ketään heidän lukemiensa kirjojen perusteella.” Nainen pani merkille ironisen ilmeen miehen kasvoilla ja lisäsi leveän hymyn saattelemana: ”Joskin taisin juuri tehdä niin.”

”Yhtä kaikki en ole koskaan käsittänyt, miten sellaiset kirjat, joissa tytöt etsivät itselleen aviomiestä, voisivat olla verrattavissa suuriin kirjailijoihin. Tolstoihin ja muihin.”

Nainen katsoi häntä uudenlainen kiinnostus katseessaan. ”Luetteko te Tolstoita?”

”Luin aikoinaan – minut aiottiin lähettää opiskelemaan sodan aikana. Mutta molemmat veljeni kutsuttiin sotimaan, joten jäin tänne auttamaan.”

”Oletteko te kaikki nyt maatilalla töissä?”

Mies käänsi katseensa pois. ”Emme, neiti. Kumpikin kuoli. Sodassa.”

Hän käytti mielellään sanoja sillä tavalla: selkeästi, terävästi, syvästi ja peruuttamattomasti. Kuin yrittäisi tyrehdyttää keskustelun. Mutta hän pelkäsi, että tätä naista hänen tapansa houkuttelisi vain lisäkysymyksiin, joten hän jatkoi kiireesti: ”Näettekö nuo kaksi tietä, jotka kohtaavat – tähän tulitte tänne Winchesteristä, vasemmalta, eikö niin? No, pysytelkää tuolla oikeanpuoleisella – Lontooseen vievällä päätiellä – ja pääsette Chawtonin keskustaan. Talo on tuolla edessä.”

”Voi, miten ystävällistä, kiitos. Mutta teidän täytyy lukea hänen kirjojaan. Todellakin. Tarkoitin, että... tähän asutte täällä...”

kuinka voisitte olla lukematta niitä?”

Mies ei ollut tottunut tunteisiin vetoavaan puheeseen. Hän halusi vain palata takaisin heinäkärrensä luo ja ajaa tiehensä.

”Luvatkaa, olkaa niin hyvä, herra...?”

”Adam. Nimeni on Adam.”

”Mary Anne”, nainen vastasi ja ojensi kätensä hyvästelyyn. ”Teidän on aloitettava tietysti *Ylpeydestä ja ennakkoluulosta*. Ja sitten luette *Emman* – sen nimihenkilö on minun suosikkini. Niin rohkea ja silti ihastuttavan ajattelematon. Teettehän niin minun mielikseni?”

Mies kohautti jälleen olkapäitään, nykäisi lakkiaan ja lähti kävelemään tietä takaisin. Hän rohkeni vilkaista taakseen vain kerran ohitettuaan lammen, jossa kaksi tietä kohtasi. Hän näki naisen seisovan siellä edelleen pitkänä ja solakkana keskiyönsinisessä asussaan tuijottamassa punatiilistä taloa, sen umpeen muurattuja ikkunoita ja suoraan tielle avautuvaa valkoista ovea.

Kun Adam Berwick oli lopettanut päivän muut työt, hän kuljetti tyhjät kärrensä takaisin karjaportin luo ja tarpoi päätietä, kunnes saapui kaksikerroksiselle pienelle talolle, joka oli ollut viimeiset vuodet hänen kotinaan.

Heidän perheensä oli ollut aikoinaan paljon suurempi: isä, äiti ja kaikki kolme poikaa, joista hän oli nuorin. Heillä oli ollut maatila, joka oli kuulunut uljaasti neljän sukupolven ajan hänen isänsä suvulle. Perintö oli velvoittanut kaikki Berwickin miehet paiskimaan raskasta fyysistä työtä pienestä pitäen. Adam oli nauttinut siitä: toistosta, vuodenaikojen järkähtämättömästä kierrosta ja siitä, että sai mennä suorilta jaloilta nukkumaan eikä puhumiseen jäänyt näin lainkaan aikaa.

Mutta Adam oli ollut myös tarkkaavainen ja ahkera oppilas koulussa ja oppinut lukemaan omin päin tuskin viiden vuoden ikäisenä kirjoista, joita isä oli jättänyt lojumaan ympäri taloa. Sen jälkeen hän oli lukenut kaiken, mitä oli saanut käsiinsä. Hän kävi äitinsä kanssa Altonin kaupungissa aina kun mahdollista. Jopa makeiskauppoja ja äidin toisinaan ostamaa kovaa isoa tikkaria rakkaampi elämys siellä oli, kun hän pääsi kirjastoon katselemaan lastenkirjoja ja löysi sieltä uutta lainattavaa. Koska jokaisen kirjan sivuilta löytyi kokonainen uusi maailma, eikä hän vielääkään käsitänyt, mikseivät muut ihmiset, kuten hänen veljensä, ymmärtäneet sitä.

Hän saattoi uppoutua toisiin maailmoihin aina, kun hän tunsi tarvetta siihen ja ulkomaailma ja muut ihmiset kävivät hänelle liian painostaviksi. Sosiaalisten kontaktien ja odotusten luomat paineet olivat varmasti tuttuja kaikille, mutta ne vaikuttivat häneen selittämättömällä tavalla voimakkaammin. Kirjojen avulla hän saattoi kokea asioita muiden ihmisten näkökulmasta ja oppia samoja läksyjä kuin hekin, ja mikä kaikkein tärkeintä, löytää onnellisen elämän avaimet. Hänestä tuntui, että ihmiset elivät hyvin toisenlaisella tasolla kuin hänen karkea maanviljelijäperheensä, ja heidän tunteensa ja halunsa sähkötettiin loputtomia väriseviä linjoja pitkin täysin tuntemattomien korville, jolloin ne synnyttivät pientä kitkaa ja kipunoita. Hänen omaan elämäänsä sisältyi varsin vähän kitkaa ja sitäkin vähemmän kipunoita.

Collegestipendin saaminen oli ollut hänen nuoren elämänsä ainoa jännittävä hetki, ja sekin oli siepattu häneltä pois, kun hänen veljensä oli kutsuttu sotaan. Hän oli ollut liian nuori sotimaan mutta hänen äitinsä mielestä silti liian vanha ryhtymään johonkin, mitä äiti oli nimittänyt päämäärättömäksi opiskeluksi. Sota oli muuttanut kaiken eikä vain hänen perheensä osalta. Kaikki kyläläiset tietysti myönsivät, että Berwickit olivat kärsineet kovemman kolauksen kuin useimmat muut, kun perheen molemmat

vanhemmat pojat olivat saaneet surmansa taistelussa Aigeianmerellä vuonna 1918 ja perheen isä oli menehtynyt espanjantautiin vajaa vuosi myöhemmin. Nyt heistä kannettiin huolta, sekä hänen äidistään että hänestä: syvää yhteisöllistä huolta, joka oli ajoittain ainoa asia joka esti heitä vaipumasta syvimpään epätoivoon.

Mutta vaikka heitä ei ollut päästetty vajoamaan kurimuk- sen syövereihin, he olivat jääneet sinnittelemään sen reunalle. Adamilla sen paremmin kuin hänen äidillään ei heidän erilaisista luonteenlaaduistaan huolimatta tuntunut olevan kylliksi energia muuhun kuin elämän edessä nöyrytykseen. Ajatus siitä, että heidän täytyisi taistella tiensä pois huonosta kohtalostaan, tuntui tyystin tavoittamattomalta. Niinpä vain pari vuotta sodan jälke- ken velat, suru ja äidin jatkuvat valitukset pakottivat heidät myy- mään maatilan takaisin Knightin suvulle huomattavan alhaiseen hintaan. Berwickit olivat useiden sukupolvien ajan työskennel- leet Knightin tilan työntekijöinä ja sisäkköinä, myös Adamin oma äiti ja isoäiti, ja nyt Adamkin oli liittynyt palkollisten kaartiin: hän korjaisi heinää kesäisin, kyntäisi peltoja ja kylväisi vuoroin vehnää, vuoroin humalaa ja ohraa.

Lopulta myös Knightin perhe, kuten niin monet muutkin täs- sä kylässä, alkoi kärsiä taloudellisista ongelmista. Adamista tuntui, että heidät kaikki oli sidottu yhteen, he olivat vahvasti riippuvai- sia toisistaan, ja maatilan myynti Knightin suvulle ja palkolliseksi ryhtyminen olivat osa laajempaa yhteisöllistä ponnistusta pinnalla pysymiseksi ja selviytymiseksi.

Hän itse tasapainotteli aivan reunalla – tai ainakin esitti teke- väänsä niin. Mutta hänen sisällään, siinä kohdassa, jota vain kirjat pystyivät koskettamaan, asuivat syvä hämmennys ja mitä kipein ja viiltävin kipu. Hän tiesi, että osa hänen tajunnastaan oli sulkeutu- nut torjuakseen tuskan merkillisenä yrityksenä suojella häntä it- seään, ja hänen äitinsä laita oli vielä pahemmin, sillä tämä tuntui

vain odottavan kuolemaansa ja varoitteli samalla jatkuvasti, miten huonosti asiat olisivat ilman häntä. Toistaiseksi äiti hoiti äidin virkaansa, laittoi Adamille paahtoleipää ja teetä aamuisin ja piti hänelle illallisen lämpimänä päivän päättyessä.

Heillä oli tapana istua kahdestaan keittiöpöydän ääressä niin kuin nytkin. Adam kertoi työstään ja äiti siitä, keihin oli törmännyt kylässä tai Altonissa, jos sattui olemaan se viikonpäivä, jolloin hän tapasi käydä ostoksilla. He juttelivat kaikesta mahdollisesta, paitsi menneisyydestä.

Mutta tänään Adam ei kertonut äidille nuoresta amerikkalaisesta naisesta. Hän ei edes tiennyt, mitä voisi kertoa. Äiti ensin näkin usutti alituisen häntä etsimään itselleen vaimon, ja tämän päivän muukalainen oli ollut kauneudessaan niin saavuttamaton, että olisi voinut olla peräisin tuonpuoleisesta. Äiti kuului kaiken lisäksi niihin kyläläisiin, joille kytkös Jane Austeniin oli lähinnä ärtymyksen aihe. Hän säästi kitkerimmät nurinansa turisteille ja töllistelijöille, joita ilmestyi varsin usein heidän kyläänsä vaatimaan tietoja ja jotakin nähtävää – vaatimaan että elämä täällä olisi samanlaista kuin kirjoissa. Ikään kuin kyläläisten elämä ei olisi lainkaan todellista vaan todellinen elämä – ainoa jolla oli ja tulisi koskaan olemaan jotain merkitystä – oli jo tapahtunut yli sata vuotta sitten.

Adam alkoi olla huolissaan herra Darcysta.

Halusi Darcy myöntää sitä tai ei, Adamista tuntui, että mies oli matkalla tuntemattomille vesille, kun tämä huomasi naisen kauniit silmät, yritti kuunnella salaa naisen keskusteluja ja käsitti samalla olevansa ylettömän huolissaan siitä, miten huono käsitys naisella oli hänestä. Adam ei tiennyt naisista paljonkaan (vaikka hänen äitinsä hoki, ettei siihen paljon vaadittu), mutta hän mietti,

mahtoiko yksikään mies maailmanhistoriassa tai kirjallisuudessa olla joutunut yhtä silmiinpistävän kiihkon valtaan yhtä nopeasti kuin herra Darcy ja jättänyt tekemättä asian hyväksi mitään muuta kuin sysännyt sen vain epähuomiossa pois mielestään – ja vielä onnistunut siinä.

Hän arvosti entistä enemmän heidän pientä kaksikerroksista taloaan, joka sijaitsi kapealla Winchester Roadille vievällä kujalla ja jossa hänellä oli oma makuuhuone ja tilaa lukemiseen. Hänen niukasti sisustetussa, viistokattoisessa huoneessaan oli yksinkertainen sänky – puolikas kaksoisängystä – jossa hän oli nukkunut lapsesta saakka. Tammipuinen vaatelipasto ja antiikkinen piironki seisoivat huoneen vastakkaisissa nurkissa. Ja hänellä oli kirjahyllynä, joka oli kuulunut aikoinaan hänen isälleen: seikkailuromaneja, poikien satukirjoja ja mestarien, kuten Conan Doyle, Alexandre Dumas'n ja H. G. Wellsin, teoksia. Mutta nyt hänen sänkynsä vieressä lepäsi suhteellisen paksu, kovakantinen, muovilla päällystetty kirjaston kirja, jossa kaksi hilkkapäistä naista kuiskutteli toisilleen miehen seisoessa koppavana taustalla suuren puutarharuukun luona.

Hän oli sujauttanut kirjan vaivihkaa kirjaston tiskin yli vain pari päivää aiemmin.

Sen lukeminen eteni nopeasti.

Mutta niin paljon kuin romaani viihdyttikin häntä, se myös hämmensi häntä. Hän ihmetteli ensinnäkin isähahmoa. Kirja ei antanut hyvää kuvaa herra Bennetistä, joka vietti kaiken vapaa-aikansa työhuoneeseensa linnoittautuneena ja viljeli mielellään huumoria muiden kustannuksella. Rouva Bennet oli paljon ymmärrettävämpi hahmo, mutta jokin Bennetin perheessä ei ollut aivan kohdallaan, eikä hän muistanut koskaan ennen kohdanneensa kirjallisuudessa mitään vastaavaa. Ei ainakaan, kun kyse oli isosta perheestä. Hän oli lukenut kirjoja orvoista lapsista, petollisista ystäväistä ja velkavankeuteen joutuneista isistä, ja

hätkähdyttävimmät juonenkäänteet johtuivat aina kostotoimista, ahneudesta tai kadonneesta testamentista.

Bennetit eivät vain kerta kaikkiaan pitäneet toisistaan. Sitä Adam ei ollut odottanut naispuoliselta kirjailijalta, joka oli sitoutunut onnellisiin loppuihin. Silti se tuntui todellisemmalta kuin mikään, mitä hän oli lukenut, niin murheellista kuin se olikin.

Hän luki loppuun luvun, jossa Darcy esittelee tiluksiaan naiselle, joka oli kerran niin jyrkästi torjunut hänen kosintansa, ja alkoi viimein vaipua uneen. Hän muisti naisen, joka oli vierailnut äskettäin heidän kylässään, pienen ristin kaulaketjussa ja hurmaavan hymyn – merkit uskosta ja toivosta, jotka niin surullisesti puutuivat hänen omasta elämästään. Hänen oli vaikea kuvitella, että joku tahtoi matkustaa näin kauas niin hassusta syystä, ja silti vierailijassa oli tuntunut hehkuvan vilpittömän onnellisuus, aito onnellisuus, jota Adam oli aina etsinyt kirjoista.

Jane Austen sai hänet samastumaan Darcyyn ja ukkosenjyrähdysten kaltaiseen fyysiseen vetovoimaan, joka ilkkuu normaalille arvostelukyvylle. Se auttoi häntä ymmärtämään, että sellainenkin ihminen, jolla ei ollut rahaa tai asemaa, voi vaatia tulevansa kohdelluksi säällisesti. Ja että me voimme käyttäytyä täysin houkka-
maisesti, eikä kukaan ympärillämme välttämättä huomauta siitä meille.

Adam arveli, ettei hän varmaankaan tapaisi amerikkalaista naista enää koskaan. Mutta ehkä Jane Austenin lukeminen auttaisi häntä saavuttamaan edes murusen naisen onnellisuudesta.

Ehkä Jane Austen antaisi hänelle avaimet siihen.